

Staff memo

Höjda importtullar i USA: Hur omfattande är svensk export till USA och vilka branscher kan påverkas mest?

José Camacho, Caroline Flodberg, Mårten Löf,
Bengt Petersson

Maj 2025

Innehållsförteckning

1	Hur stor del av svenskt förädlingsvärde och sysselsättning är kopplad till export till USA?	4
1.1	USA är Sveriges största exportmarknad	4
1.2	USA är det största mottagarlandet för svenska direktinvesteringar	5
1.3	Läkemedels- och motorfordonsindustrin är starkt kopplade till USA	6
1.4	Tullar kan påverka var företag förlägger sin verksamhet	7
1.5	Export via andra länder blir en indirekt exponering	11
1.6	Inom tillverkningsindustrin arbetar många med produktion som exporteras till USA	12
1.7	TiVA-data från OECD fångar inte de senaste årens ökade export till USA	13
2	Sammanfattning	15
	Referenser	16

Staff memo

I ett staff memo kan medarbetare på Riksbanken offentliggöra kvalificerade analyser i relevanta frågor. Det är en tjänstemannapublikation som är fri från policy slutsatser och individuella ställningstaganden i aktuella policyfrågor. Publikationen godkänns av berörd avdelningschef. De åsikter som uttrycks i staff memos är författarnas egna och ska inte uppfattas som Riksbankens ståndpunkt.

Inledning

Under våren har den amerikanska regeringen höjt tullar på importerade varor från andra länder. För Sverige och EU rör det sig i dagsläget om en specifik tullsats på 25 procent för stål- och aluminiumprodukter och för bilar och bildelar samt om en generell tullsats på 10 procent för övriga varor. Om inte USA och EU når en överenskommelse tidigare gäller den generella tullsatsen till och med 8 juli. Därefter kommer tullsatsen på import från EU höjas ytterligare.¹ Ett antal produkter som koppar, timmer, läkemedel, halvledare, kritiska mineraler och lastbilar är för närvarande undantagna från den generella tullen då handeln med dessa antingen är under utredning av den amerikanska administrationen, eller förväntas hamna under utredning. Det finns därför en viss sannolikhet att även dessa produkter kommer att möta en högre importtull.

Ökade handelshinder är negativt för den globala ekonomiska aktiviteten. Det hämmar handel, begränsar konkurrens, innovationstakt och möjligheterna att dra nytta av stordriftsfördelar. Detta leder i slutändan till en svagare produktivitet och en lägre BNP. Till följd av att priserna på svenska varor som importeras till USA blir högre bör också efterfrågan på varorna dämpas redan på kort sikt. De handelstullar som den amerikanska administrationen nyligen har infört riskerar därmed att dämpa svensk export och BNP-tillväxt. Å andra sidan är det också rimligt att anta att handeln kan komma att omfördelas så länge tullarna är högre mellan USA och Kina än mellan USA och övriga världen.² Kina skulle till exempel tänkas vilja omdirigera sin export till andra regioner än USA.

Syftet med detta staff memo är att beskriva på vilket sätt svensk handel och svensk ekonomi har kopplingar till USA, både direkt och indirekt via globala värdekedjor. Vi beskriver också lite närmare några av de branscher som redan möter, eller riskerar att möta, högre tullsatser.

Författare: José Camacho, Caroline Flodberg, Mårten Löf, Bengt Petersson, verksam vid avdelningen för penningpolitik³

¹ I skrivande stund har USA:s president Donald Trump presenterat en plan för att införa en tullsats på 50 procent, som kan träda i kraft den 9 juli – om ingen överenskommelse nås dessförinnan.

² Det här är bara några av ekonomiska effekter som kan uppstå till följd av höjda tullar. Till exempel kan osäkerheten också bidra till att företag och hushåll avvaktar med investeringar och konsumtion vilket skulle påverka svensk ekonomi och sysselsättning negativt. Studier visar att sådana effekter verkar vara relevanta. För mer utförliga diskussioner, se exempelvis Dellmo (2025a och 2025b). De sammantagna effekterna från USA:s importtullar kan alltså bli betydligt större än vad som indikeras i denna staff memo.

³ Vi tackar Mikael Apel, Carl-Johan Belfrage, Mattias Erlandsson, Jens Iversen, Caroline Jungner, Conny Olofsson, Anders Vredin och Viking Waldén för värdefulla synpunkter.

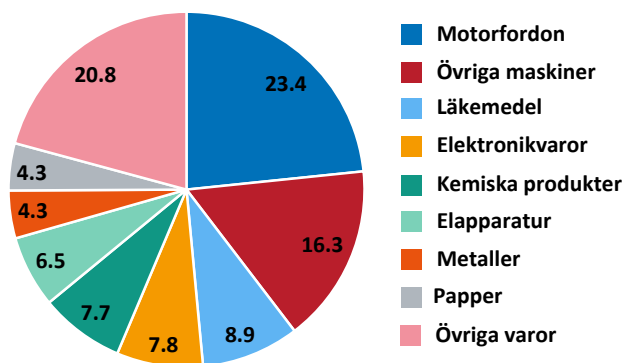
1 Hur stor del av svenskt förädlingsvärde och sysselsättning är kopplad till export till USA?

1.1 USA är Sveriges största exportmarknad

USA har länge varit en viktig exportmarknad för svenska varor och dess betydelse har ökat både för varor och tjänster de senaste åren. Exporten av varor till USA har ökat kraftigt från 2,1 procent av svensk BNP 2015 till 2,9 procent, eller 187 miljarder, 2024. USA mottog över 9 procent av total svensk varuexport, vilket gör landet till Sveriges tredje största handelspartner efter Tyskland (10,1 procent) och Norge (9,9 procent). Motorfordon⁴ stod tillsammans med maskiner och läkemedel för nästan hälften av den totala varuexporten till USA förra året (se diagram 1). Andra stora varugrupper som exporterades till USA var telekomutrustning, kemikalier, elapparater, metaller (främst järn och stål) samt pappersvaror.

Diagram 1. Export av varor till USA, 2024

Procent av total varuexport till USA

Källa: SCB.

USA:s roll som handelspartner är ännu viktigare när det gäller export av tjänster. Tjänsteexporten till USA har ökat allt snabbare under senare år.⁵ I fjol motsvarade värdet av tjänsteexporten till USA cirka 2,5 procent av BNP och utgjorde nästan 13 procent av den totala tjänsteexporten. USA var därmed Sveriges största marknad för tjänster sålda i utlandet, följt av Storbritannien (11 procent) och Norge (9 procent). Exporten av tjänster till USA domineras av ett fåtal tjänsteslag (se diagram 2) – drygt 75 procent bestod av affärstjänster (där forskning och utveckling, konsulttjänster och

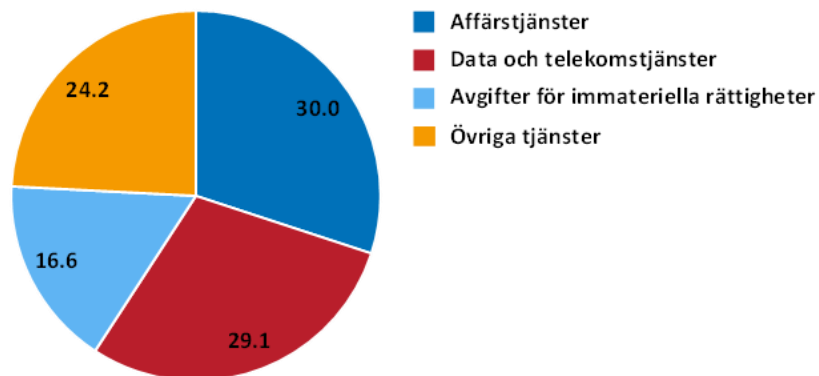
⁴ Export av motorfordon till USA utgörs i huvudsak av personbilar och inte av lastbilar.

⁵ Den ökade tjänsteexporten till USA är en del av en positiv global trend i tjänstehandeln de senaste åren. För att förstå vilka faktorer som ligger bakom den utvecklingen, se Camacho och Hakimi Fard (2025).

tekniska tjänster ingår), data- och telekomtjänster samt avgifter för användning av immateriella rättigheter. De senaste åren har USA varit Sveriges största exportmarknad, om man ser till export av varor och tjänster sammantaget.

Diagram 2. Export av tjänster till USA, 2024

Procent av total tjänsteexport till USA

Källa: SCB.

1.2 USA är det största mottagarlandet för svenska direktinvesteringar

Direktinvesteringar i utlandet är viktiga handelskopplingar eftersom de både kan påverka handelsmönster och i viss mån vara en motverkande faktor för företag när tullar höjs.⁶ Av diagram 3 nedan framgår att svenska direktinvesteringar i USA, mätt som totala tillgångar, har ökat betydligt de senaste åren.⁷ USA är också det klart största mottagarlandet för svenska direktinvesteringar. Svenska direktinvesteringar i USA, mätt som tillgångar, uppgick till 1 265 miljarder kronor 2023, och utgjorde då hela 23 procent av de totala direktinvesteringstillgångarna i utlandet. Det motsvarar drygt 20 procent av svensk BNP.⁸ Svenska företag som redan investerat i USA och redan har verksamhet på plats kan lättare flytta en del av tillverkningen från Sverige till USA för att betala lägre tullar för de produkter som säljs där. För Sverige skulle det dock kunna innebära en lägre produktion och sysselsättning. Att utöka eller flytta delar av verksamheten från land till land är dock en komplex process som kan ta flera år. I samband med sådana beslut måste företag dessutom beakta andra faktorer som personal- och andra inputkostnader samt lagstiftning. Ett annat sätt för företag att mildra effekten av tullarna är att göra transaktioner inom koncernen. Hälften av all svensk export av varor och tjänster avser koncerninterna transaktioner, det vill säga försäljning av varor

⁶ I detta staff memo används uppgifter om direktinvesteringar som en indikator på om svenska företag i dagsläget ingår i en internationell bolagsgrupp med någon form av verksamhet i USA. Vilka effekterna av höjda tullar kan bli på framtida flöden av direktinvesteringar mellan länder undersöks inte här.

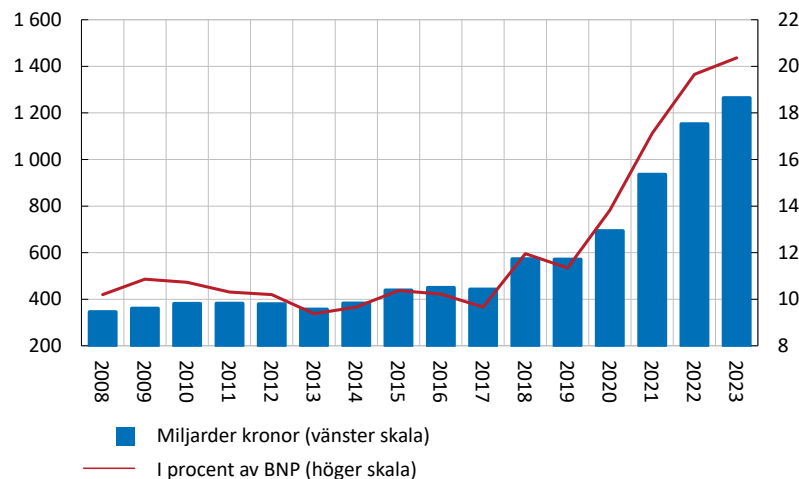
⁷ Ett direktinvesteringsförhållande uppstår när någon, vanligtvis ett företag, direkt eller indirekt kontrollerar 10 procent eller mer av rösttalet i ett företag eller en kommersiell fastighet belägen i ett annat land, se SCB (2016). I detta staff memo redogör vi endast för stocken av direktinvesteringar, och inga flöden.

⁸ Bokföringsmässigt påverkar direktinvesteringarna inte BNP, men de påverkar bruttonationalinkomsten (BNI), och förklarar den största delen av skillnaden mellan BNP och BNI i Sverige.

och tjänster till företag inom samma koncern i andra länder. Den interna prissättningen och eventuella omdirigeringar av interna transaktionsflöden kan påverka vilka tullar man betalar, vilket kan antas minska incitamenten för svenska företag med att flytta sin produktion till USA.

Diagram 3. Svenska direktinvesteringstillgångar i USA

Miljarder kronor (vänster) respektive procent av BNP (höger)

Anm. Det bokförda värdet på svenska tillgångar i USA i form av direktinvesteringar.

Källa: SCB.

1.3 Läkemedels- och motorfordonsindustrin är starkt kopplade till USA

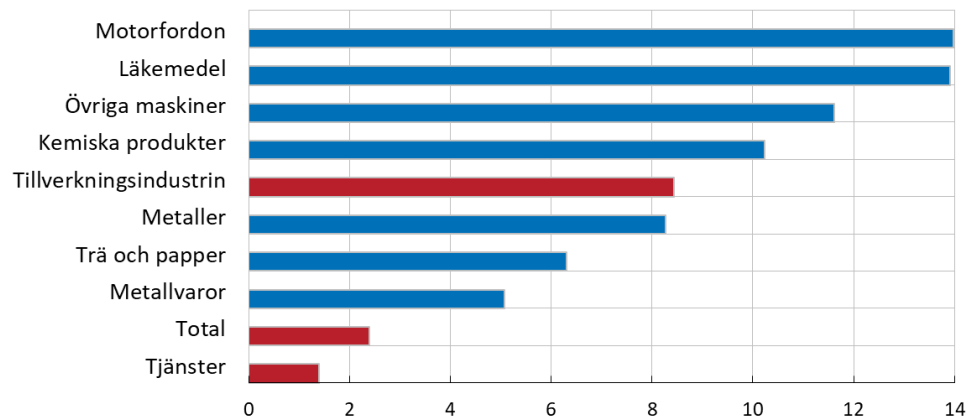
USA är alltså ett viktigt destinationsland för svensk export, det tredje viktigaste för varuexport och det viktigaste för tjänsteexport. I detta avsnitt undersöker vi om USA är lika viktigt för det förädlingsvärde (alltså skillnaden mellan produktionsvärde och kostnaden för insatsvaror) som produceras i Sverige och sedan exporteras.

I en globaliserad värld, där ett lands utrikeshandel normalt präglas av deltagande i globala värdekedjor, kan analyser av landets exponering mot olika handelspartner bli missvisande om man bara studerar traditionell utrikeshandelsstatistik som vi använde i förra avsnittet. Det beror på att sådan data mäter bruttoflöden, och alltså inkluderar både det värde som har skapats i det exporterande landet (inhemskt förädlingsvärde) och de utländska insatskomponenter (utländskt förädlingsvärde) som använts för att producera den exporterade varan eller tjänsten. Ett högt utländskt förädlingsvärdeinnehåll i ett lands export (det vill säga att importerade insatsprodukter är viktiga i produktionen av exportprodukter) kan innebära att betydelsen av exporten för ekonomin överskattas. Det kan också ge en felaktig bild av hur viktiga olika handelspartner är för ekonomin, och av hur viktig exporten till olika länder är för olika branscher. I OECD:s databas TiVA (Trade in Value Added) använder OECD så kallade "intercountry" input- och outputtabeller för att dela upp export och import i bland annat inhemskt och utländskt förädlingsvärde. Genom att använda TiVA kan vi alltså rensa bort utländskt

förädlingsvärde i svensk export och även se den indirekta exporten av svenskt förädlingsvärde till USA via tredje land, vilket man inte kan urskilja i traditionell utrikeshandelsstatistik. Detta ger oss därför en bättre förståelse för kopplingen mellan svensk produktion och sysselsättning och export till USA.

Diagram 4. Svenskt förädlingsvärde som exporteras till USA fördelat på bransch

Procent av totalt förädlingsvärde per bransch, 2019

Anm. Figuren visar den exporterande branschens innehåll av svenskt förädlingsvärde till USA i förhållande till branschens totala förädlingsvärde. Den exporterande branschens innehåll av svenskt förädlingsvärde består både av den egna branschens förädlingsvärde och andra svenska branschers förädlingsvärde som används i form av insatsprodukter i produktionen.

Källa: TiVA (OECD).

Diagram 4 visar att 2,4 procent av svenskt förädlingsvärde exporterades till USA 2019⁹, vilket innebär att USA var Sveriges andra viktigaste exportland efter Tyskland (2,6 procent).¹⁰ I diagrammet visar rödmarkerade staplar export till USA totalt och för tillverkningsindustrin respektive tjänstesektorn totalt. Motorfordonsbranschen och läkemedelsindustrin är de branscher som i särklass är mest exponerade mot den amerikanska marknaden. Ungefär 14 procent av det inhemska förädlingsvärdet i dessa branscher exporteras till USA. Branscher inom tillverkningsindustrin exporterar en större andel av det inhemska förädlingsvärdet till USA än branscher inom tjänstesektorn.

1.4 Tullar kan påverka var företag förlägger sin verksamhet

Den amerikanska regeringen har nyligen höjt importtullarna betydligt till 25 procent på motorfordon och stål och aluminium. Branschen som benämns "övriga maskiner"

⁹ På grund av det omfattande datamaterial som ingår i beräkningarna innehåller TiVA-databasen endast data fram till 2020. Eftersom handel och globala värdekedjor påverkades kraftigt av pandemin, riskerar data från 2020 att vara icke representativa. I detta staff memo har vi därför valt att visa data för 2019. TiVA utgår också från bransch och inte från produkt, vilket innebär att export av både varor och tjänster inkluderas, men med generellt en större andel export av varor från varuproducerande branscher och en större andel tjänster från tjänstesektorn. För mer information om TiVA se OECD (2023).

¹⁰ Totalt exporterades 31,2 procent av svenskt förädlingsvärde 2019.

exporterar också en betydande del av förädlingsvärdet till USA och omfattas i dagsläget av den generella tullsatsen på 10 procent. Läkemedels- och trävaruprodukter riskerar också att mötas av en högre tullsats, eftersom de är eller väntas bli föremål för en utredning av den amerikanska regeringen. För samtliga branscher kan möjligheten att förlägga mer produktion i USA innebära att produkterna undantas från tullarna.. Men de besparingarna måste ställas mot omfattande kostnader för nya fabriker, större produktionskostnader i form av högre löner och osäkerhet kring tillgängligheten på kvalificerad personal. Företagen behöver dessutom fatta dessa beslut i en osäker politisk miljö, där både tullpolitiken och annan lagstiftning kan komma att ändras, inte minst efter nästa presidentval.¹¹ Studier av effekter av höjda amerikanska tullar 2018–2019 visar på blandade resultat vad gäller effekter på volymen av utländska direktinvesteringar i USA. Någon visar på ett positivt samband, medan andra på ett negativt.¹² Sammantaget tycks det i dagsläget som att det framför allt är effekter från den högre tullsatsen på 25 procent på bilar och bildelar som kan komma att påverka svensk ekonomi. Det finns indikationer på att tullarna, inte minst den på bilar och bildelar, kan medföra att en del av svensk produktion flyttar till USA, även om det fortfarande är osäkert. Även effekter från höjningen av tullsatsen på övriga varor kan få en effekt, inte minst via branschen för övriga maskiner. En högre tullsats på läkemedelsprodukter skulle sannolikt också bli kännbar för branschen givet att exporten till USA är stor.

Motorfordonsbranschen påverkas av högre importtullar i USA

Motorfordonsbranschen har den högsta andelen av svenskt förädlingsvärde som exporteras till USA bland de branscher som presenteras (14 procent), vilket motsvarar 0,3 procent av svensk BNP. Det innebär att kopplingen mellan svensk produktion och den amerikanska marknaden är relativt stark i den här sektorn, även om den utgör en liten del av den totala svenska ekonomin.

De svenska direktinvesteringarna för motorfordonsindustrin¹³ i USA uppgick 2023 till cirka 80 miljarder kronor, vilket motsvarar 1,3 procent av BNP. Förutom effekten av tullen är en annan fråga huruvida företagen inom branschen kan flytta sin produktion till USA för att undvika tull. Volvo Cars har nyligen indikerat att man har för avsikt att utöka produktionen med ytterligare en bilmodell i sin fabrik i Charleston, South Carolina, för att hantera de amerikanska tullarna.¹⁴ En sådan åtgärd skulle sannolikt öka Volvos anställda i USA, men vad ett sådant beslut skulle kunna betyda för antalet anställda i Sverige är osäkert.

En relaterad fråga är vad som kommer att hända med fordonskomponenttillverkarna i Sverige. De flesta fordonsdelar tillverkas av andra än själva bilfabrikanten, företag som också kan behöva fatta beslut om att etablera sig i USA. Det är samtidigt brist på

¹¹ För en kommentar från biltillverkare angående effekter av tullar och ekonomisk-politisk osäkerhet, se Reuters (2025).

¹² Se Dellmo (2025a).

¹³ Här avses motorfordon och släpfordon.

¹⁴ Se Affärsvärlden (2025).

utbildad personal inom bilindustrin i USA.¹⁵ Det finns alltså sannolikt vissa begränsningar för hur mycket produktionen i USA kan öka i motorfordonsbranschen och därmed också hur mycket företagen kan undvika tullarna.

Stål- och aluminiumprodukter möter också högre tullar

Den svenska metallindustrin är mer beroende av efterfrågan i Tyskland än i USA. Data visar att drygt fem gånger mer av det svenska inhemska förädlingsvärdet i metaller exporteras till Tyskland jämfört med till USA. Därför är den svaga efterfrågan med fallande industriproduktion i Tyskland de senaste åren, där efterfrågan på basmetaller som betecknats som en "kris"¹⁶, alltså sannolikt en viktigare faktor för metallindustrin i Sverige än vad tullarna i USA är. Redan 2018 införde USA importtullar på stål (25 procent) och aluminium (10 procent). Men, då var specialstål, som Sverige i huvudsak exporterar till USA, undantaget. Trots detta minskade exporten av stål till USA, så det är sannolikt att effekten nu blir minst lika stor.¹⁷ Omkring 8 procent av det svenska inhemska förädlingsvärdet i stål- och aluminiumbranschen exporteras till USA, vilket uppgår till knappt 0,1 procent av BNP. Det finns dock svenska företag som redan har en relativt stor del av sin metallproduktion i USA. De svenska direktinvesteringarna för basmetaller och tillverkning av metallvaror i USA uppgick till relativt höga 111 miljarder kronor 2023¹⁸, vilket motsvarar 1,8 procent av BNP. Dessa företag påverkas i mindre utsträckning av höjda tullar.^{19,20}

För "övriga maskiner" är effekten av höjda tullar svårare att förutse

Det är oklart i vilken grad flyttad produktion och tullar kommer att påverka produktionen i branschens svenska företag. Övriga maskiner är en av tillverkningsindustrins största branscher sett till skapat förädlingsvärde, och i fjol var övriga maskiner den näst största exportsegmentet.²¹ Den har dessutom en betydande export av svenskt förädlingsvärde till USA motsvarande knappt 12 procent av branschens totala förädlingsvärde 2019, vilket motsvarar 0,2 procent av BNP. Branschen inkluderar flera traditionella svenska industriföretag, som exempelvis Atlas Copco, SKF, Alfa Laval och Tetra Pak, som tillverkar maskiner och annan utrustning som används för produktion i andra branscher. För att tillverka maskinerna behövs ofta många specialanpassade komponenter, vilket gör produktionen känslig för störningar i globala värdekedjor. Vidare tillhör många svenska företag i branschen internationella koncerner med närvaro i flera länder. Branschens direktinvesteringar i USA är en av de högsta bland de svenska industrierna och låg på 58 miljarder kronor 2023 vilket motsvarar 0,9 procent av BNP. De senaste åren har företag dessutom indikerat att de kommer att utöka pro-

¹⁵ Se bland annat blogg från ECW Search (2023).

¹⁶ Se Ifo Business Climate Germany (2025).

¹⁷ Se Jernkontoret (2025).

¹⁸ Avser producenter av både basmetaller (stål och aluminium) och metallvaror.

¹⁹ Se SSAB (2025).

²⁰ Se Financial Times (2025).

²¹ 2022 utgjorde branschen cirka 16 procent av det skapade förädlingsvärdet inom tillverkningsindustrin. Export av övriga maskiner uppgick 2024 till 248 miljarder kronor (3,8 procent av BNP).

duktionen i USA samtidigt som andra har flyttat sin tillverkning från USA till Mexiko.^{22,23} Hur placeringen av produktionen kommer att påverkas av höjda tullar är oklart. Verksamhet i USA kan sannolikt bli mindre lönsam när kostnaderna för insatsprodukter stiger. Flytt av produktion till Mexiko kan samtidigt innebära att en större del av produktionskedjan möter tullar och via högre priser leder till lägre försäljning i USA.

Läkemedelsprodukter är under utredning

Den 16 april annonserade den federala administrationen i USA att en undersökning ska påbörjas för att utröna om USA:s import av läkemedel och läkemedelskomponenter äventyrar landets säkerhet.²⁴ Det här kan ses som ett första steg mot att eventuellt införa tullar även på läkemedelsprodukter. Den amerikanska marknaden är mycket viktig för världens läkemedelsindustri, både genom sin storlek och genom den höga lönsamhet den erbjuder. Företag får ofta mer betalt för sina produkter i USA än i andra länder.²⁵ Det gäller också för svenska läkemedelsproducenter. Till följd av detta har USA:s president Donald Trump nyligen aviserat åtgärder för att sänka priserna på läkemedel i USA, även om det är oklart hur och när detta kan genomföras.^{26,27}

Läkemedelsindustrin i Sverige är starkt sammankopplad med den amerikanska marknaden, vilket indikeras i diagram 4 ovan. Branschens export av svenskt förädlingsvärde till USA utgjorde nära 14 procent av det totala förädlingsvärdet i branschen 2019, vilket motsvarar drygt 0,1 procent av BNP. Det finns dock flera faktorer som skulle kunna dämpa effekten av amerikanska tullar. En sådan faktor är att en betydande del av det svenska förädlingsvärdet som exporteras till USA kommer från försäljning av tjänster, vilka än så länge inte har omfattats av tullar. Produktion och export av tjänster kopplade till forskning och utveckling, avgifter i samband med ägandeskap av patent och andra så kallade huvudkontorstjänster²⁸ är mycket betydande i den svenska läkemedelsbranschen.²⁹ En annan viktig faktor är att svensk läkemedelsindustri har omfattande verksamhet i USA via dotter- och systerbolag. Branschens direktinvesteringar i USA låg på 382 miljarder kronor 2023 eller 6,1 procent av BNP, och är därmed den bransch i Sverige som har störst direktinvesteringar i USA. Det innebär att en betydande andel av handeln med läkemedel mellan USA och Sverige består av koncerninterna transaktioner av halvfabrikat. Branschen har också betydande investeringar i andra länder som eventuellt kan möjliggöra en omfördelning av interna varuflöden mellan länder inom koncernen för att dämpa effekten av tullar.

²² Se pressmeddelande från Atlas Copco Group (2022).

²³ Se artikel i Dagens Industri (2023).

²⁴ Se Industry and Security Bureau (2025).

²⁵ Se Issue Brief Commonwealth Fund (2017).

²⁶ Se Vita Huset (2025a).

²⁷ Se News Medical Life Sciences (2025).

²⁸ Exempelvis juridiska, tekniska och administrativa tjänster, reklam med flera.

²⁹ Se Camacho och Hakimi Fard (2025).

Trävaror utreds också men exporten till USA är relativt liten

Sverige är en av världens största exportörer av massa, papper och sågade trävaror, och svensk skogsindustri står totalt sett för en betydande del av svensk varuexport. Den 1 mars i år annonserade den amerikanska administrationen att man startat en granskning av hur import av timmer och träprodukter, som papper och möbler, hotar USA:s nationella säkerhet och den ekonomiska stabiliteten.³⁰ Merparten av det timmer USA importerar kommer från grannlandet Kanada (84,3 procent), därefter följer Tyskland (6,1 procent) och Sverige (2,8 procent).³¹ Ur ett svenskt perspektiv är dock export av timmer och trävaror till USA jämförelsevis liten, endast 0,8 procent av BNP och knappt 0,1 procent av BNP i termer av svenskt förädlingsvärde i exporten till USA. Branschens direktinvesteringar i USA uppgick till drygt 16 miljarder 2023 (0,3 procent av BNP).³² Även om den pågående granskningen av timmer och trävaror leder till högre tullsatser bör det alltså inte påverka svensk ekonomi i någon större utsträckning. Men en högre tull kan också innebära förändrad konkurrens och nya handelsvägar vilket skulle kunna påverka branschen i Sverige.

1.5 Export via andra länder blir en indirekt exponering

De tullar och tullsatser som den amerikanska administrationen har infört, eller överväger att införa, grundar sig på två faktorer: typen av vara samt varans ursprungsland, det vill säga det land som exporterar till USA. Eftersom Sverige deltar i globala värdekedjor exporteras svenskt förädlingsvärde till USA inte bara direkt från Sverige utan också indirekt via tredje land. För att få en djupare förståelse för hur tullarna kommer att påverka den svenska ekonomin är det därför viktigt att undersöka hur stor exporten av svenskt förädlingsvärde via tredje land är.

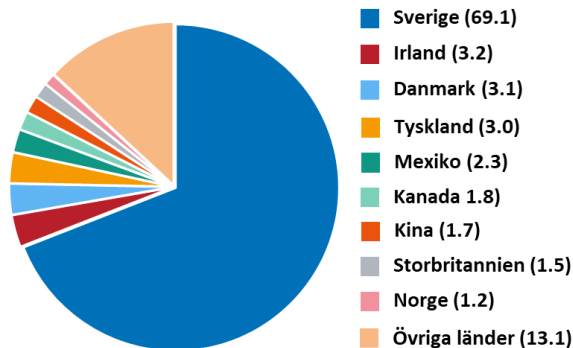
³⁰ Vita Huset (2025b).

³¹ Se U.S. Department of Commerce (2024).

³² Avser branscherna trä och trävaror, papper och pappersmassa samt grafisk produktion.

Diagram 5. Export av svenskt förädlingsvärde till USA både direkt från Sverige (direkt exponering) och via export från tredje land till USA (indirekt exponering)

Procent av USA:s totala import av svenskt förädlingsvärde, 2019

Anm. Den mörkblå tårtbiten för Sverige visar direkt exponering, det vill säga andelen svenskt förädlingsvärde som exporteras direkt till USA. Tårtbitarna för andra länder visar indirekt exponering, det vill säga andelen svenskt förädlingsvärde som exporteras via tredje land till USA.

Källa: TiVA (OECD).

Data från OECD visar att den direkta exporten av svenskt förädlingsvärde till USA motsvarade 2,2 procent av BNP 2019. Den indirekta exporten, det vill säga export av svenskt förädlingsvärde via ett tredje land, uppgick till 1 procent av BNP samma år. Det innebär att 69 procent av svenskt förädlingsvärde exporterades direkt till USA och resten, 31 procent, indirekt (se diagram 5). Irland, Danmark och Tyskland var de länder som exporterade mest svenskt indirekt förädlingsvärde till USA.³³ Sammantaget exporterades cirka 16 procent av svenskt förädlingsvärde indirekt via EU-länder som har samma tullsats som Sverige. Därefter följer Mexiko, Kanada, Kina och Storbritannien, länder som redan eller enligt preliminära förslag kan möta en annan tullsats än Sverige. Det i sin tur innebär att tullar även på andra länder spelar roll för Sverige.

1.6 Inom tillverkningsindustrin arbetar många med produktion som exporteras till USA

År 2019 var cirka 2,1 procent av det totala antalet sysselsatta i Sverige antingen direkt eller indirekt knutna till produktion av varor och tjänster som exporteras till USA (se diagram 6).³⁴ Det är ungefär lika stor andel som för Tyskland och Norge. Motsvarande sysselsättningsandel för dessa länder är 2,2 respektive 2,3 procent.³⁵ Uppdelat på bransch ser vi att nästan 9 procent av alla sysselsatta inom tillverkningsindustrin är

³³ De branscher som exporterade mest svenskt förädlingsvärde till USA via tredje land var kemi (0,2 procent av BNP), motorfordon (0,15 procent av BNP), läkemedel (0,13 procent av BNP) samt data- och kommunikationstjänster (0,11 procent av BNP).

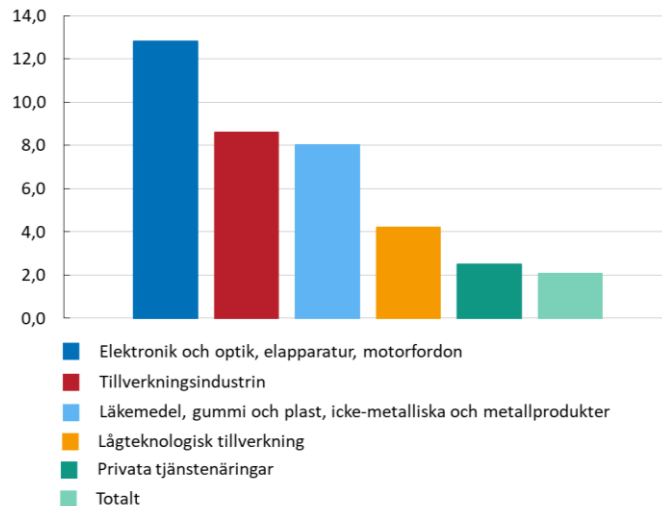
³⁴ Data över sysselsättning hänger samman med TiVA men redovisas separat i två olika OECD-databaser; TiM (Trade in Employment) samt TiMBC (Trade in Employment by Characteristics). Data över export via tredje land till USA visar att den sysselsätter ytterligare en knapp procentenhet av total sysselsättningen.

³⁵ Totalt sett var 27 procent av sysselsättningen 2019, direkt eller indirekt, verksam i svensk export till olika länder. Den sysselsättning som var direkt verksam motsvarade ca 16 procentenheter, och den som var indirekt verksam (i form av underleverantörer till exporterande bransch) motsvarade ca 11 procentenheter.

knutna till produktion för export till USA. Det är en relativt hög andel. Den är större än för Norge (knappt 7 procent) och nästan lika hög som för Tyskland (drygt 9 procent).

Diagram 6. Direkt eller indirekt sysselsatta med export till USA, 2019

Procent av sysselsatta per bransch

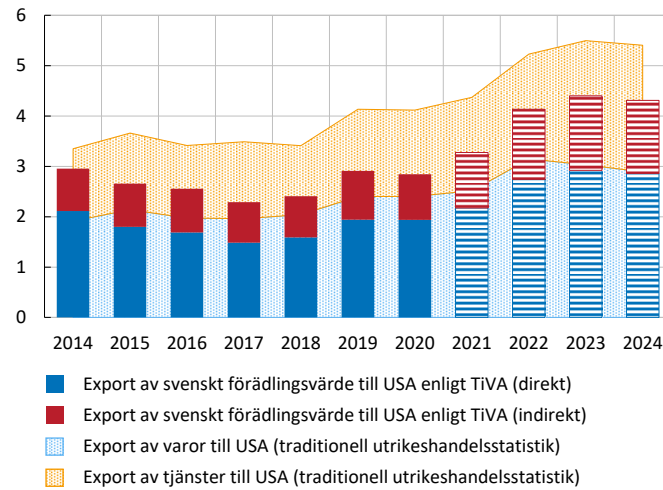
Källa: TiMBC (OECD).

1.7 TiVA-data från OECD fångar inte de senaste årens ökade export till USA

Traditionell statistik över utrikeshandeln visar att exporten till USA ökat starkt de senaste åren. Det är därför rimligt att anta att den svenska exponeringen mot USA har ökat i termer av inhemskt skapat förädlingsvärde och antalet sysselsatta, och att den är större än vad de OECD-data för 2019 vi visat ovan ger sken av. Diagram 7 nedan visar att om den historiska kvoten mellan traditionell utrikeshandel och export av förädlingsvärde mellan 2015 och 2020 varit konstant, kommer den svenska handelskopplingen till USA i termer av exporterat förädlingsvärde att ha ökat tydligt och legat på drygt 4 procent av BNP 2024.

Diagram 7. Export av varor och tjänster till USA (traditionell statistik) samt export av svenskt förädlingsvärde till USA (framskrivning efter 2020)

Procent av BNP

Anm. Export av svenskt förädlingsvärde under perioden 2021–2024 beräknat med den genomsnittliga kvoten mellan traditionell export till USA och export av svenskt förädlingsvärde under perioden 2015 till 2019.

Källor: OECD (TiVA), SCB och Riksbanken.

2 Sammanfattning

Svensk ekonomi är nära sammanlänkad med USA både direkt och genom globala värdekedjor. Svensk export till USA har också ökat de senaste åren. Siffror från OECD:s databas TiVA visar dock att svensk export av inhemskt förädlingsvärde till USA är något mindre än vad traditionell handelsstatistik indikerar. Skillnaden uppgick till 2,2 procent av BNP 2019. Data visar också att svensk export till USA sker indirekt via länder som har en, eller riskerar att få en, högre tullsats än EU och Sverige. Indirekt export via tredje land utgör ungefär en tredjedel av den totala exporten till USA. De branscher som exporterar mest till USA, och där högre tullar bör ha särskilt negativa effekter, inkluderar motorfordon, läkemedel och maskiner. Dessa branschers direkta export till USA uppgick dock endast till 0,7 procent som andel av svenskt förädlingsvärde 2019.³⁶ Diagram 7 antyder förvisso att andelen ökat sedan dess och därtill sker viss export via tredje land. Men en stor del av denna export, inte minst inom läkemedel, är tjänster som inte är belagda med tullar. För enskilda företag kan effekterna dock bli kännbara, inte minst för de som inte har någon etablerad verksamhet i USA.

De handelstullar som den amerikanska regeringen nyligen har infört riskerar att minska svensk export till USA och därigenom svensk BNP-tillväxt. Men sammantaget talar vår genomgång för att de direkta effekterna från tullarna på den nivå de är idag blir relativt begränsade på både svensk export till USA och BNP-tillväxt. Indirekta effekter, exempelvis negativa förtroendeeffekter till följd av den höga osäkerhet som tullarna bidragit till, och med en förmodad lägre global efterfrågan som följd, kommer sannolikt bli större.³⁷ Effekterna av tullarna kan också bli större om det uppstår en eskalerad handelskonflikt. Å andra sidan är det också rimligt att anta att handeln kan komma att omfördelas så länge tullarna är högre mellan USA och Kina än mellan USA och övriga världen.³⁸ Det kan ge svenska företag vissa konkurrensfördelar gentemot amerikanska företag på den kinesiska marknaden och motsvarande gentemot kinesiska företag på den amerikanska marknaden.³⁹

För att få en tydligare bild av svensk handel med USA har vi i detta staff memo använt både OECD:s databas TiVA och traditionell utrikeshandelsstatistik. Traditionell utrikeshandelsstatistik riskerar att ge en missvisande bild av olika länders betydelse för svensk ekonomi. Den möjliggör inte heller analys av indirekt export av svenskt förädlingsvärde via tredje land. OECD:s data visar det ekonomiska värde som varje land tillför en vara eller tjänst genom hela produktionskedjan, något som traditionell handelsstatistik endast fångar i begränsad omfattning. Export av förädlingsvärde sker både direkt och indirekt via tredje land och det är viktigt att beakta båda delarna.

³⁶ Den exporterande branschens innehåll av svenskt förädlingsvärde består både av den egna branschens förädlingsvärde och förädlingsvärdet från andra svenska branschers som används som insatsprodukter.

³⁷ För makroekonomiska effekter av ökad osäkerhet, se Dellmo (2025b).

³⁸ Den 12 maj kom Kina och USA överens om att USA ska sänka de nyligen införda tullarna på kinesiska varor från 145 till 30 procent, medan Kina ska sänka sina tullar på amerikanska varor från 125 till 10 procent, åtminstone under 90 dagar. USA:s importtull på varor från Kina är dock fortsatt högre än för andra länder.

³⁹ Det kan också innebära att kinesisk export omfördelas från USA till bland annat euroområdet, vilket skedde i samband med att USA höjde tullarna mot Kina 2018, med en högre konkurrens på den europeiska marknaden och en potentiellt dämpande effekt på prisutvecklingen, se ECB Economic Bulletin (2025).

Referenser

Affärsvärlden (2025), "[Volvo Cars VD: Måste öka vår produktion i USA](#)", den 3 april 2025.

Atlas Copco Group (2022), "[Atlas Copco stärker närvaron i USA med nya tillverkningsanläggningar för halvledarindustrin](#)", den 13 december 2022.

Camacho, José och Hakimi Fard, Liv (2025), "Storföretag bakom växande utrikeshandel med tjänster", Staff memo 2025, Sveriges riksbank.

Dagens Industri (2023), "[SKF flyttar produktion från USA och Kina till Mexiko](#)", den 15 februari 2023.

Dellmo, Hans (2025a), "Makroekonomiska effekter av höjda importtullar", Staff memo 2025, Sveriges riksbank.

Dellmo, Hans (2025b), "Makroekonomiska effekter av ökad osäkerhet", Ekonomi kommentar nr 5, Sveriges riksbank.

ECB Economic Bulletin (2025), Box in Issue 3 2025, "The implications of US-China trade tensions for the euro area – lessons from the tariffs imposed by the first Trump Administration", den 2 maj 2025.

ECW Search, Global Recruitment Specialists (blog) (2023), "The Revving Challenge: Navigating the Talent Shortage in the US Automotive Industry", den 22 juni, 2023.

Financial Times (2025), "[The unlikely winners from Donald Trump's steel tariffs](#)", den 12 mars 2025.

Ifo Business Climate Germany (2025), Results of the ifo Business Survey for April 2025, Heatmap of ifo Business Survey.

Industry and Security Bureau (2025), "Notice of Request for Public Comments on Section 232 National Security Investigation of Imports of Pharmaceuticals and Pharmaceutical Ingredients", den 16 april 2025.

Issue Brief Commonwealth Fund (2017), "Paying for Prescription Drugs Around the World: Why Is the U.S. an outlier?", Oct 1:2017:1-14.

Jernkontoret (2025), "USA:s importtullar på stål 2025".

News Medical Life Sciences (2025), "[Trump exaggerates speed and certainty of prescription drug price reductions](#)".

OECD (2023), "Guide to OECD Trade in Value Added (TiVA) Indicators, 2023 edition", November 2023.

Reuters (2025), "[Trump tariff whiplash pushes more automakers to scrap profit guidance](#)", den 30 april 2025.

SCB (2016), "[Direktinvesteringar - Tillgångar och avkastning 2015](#)".

SCB (2025), "Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv nr 3 2025".

SSAB (2025), "Interim report Q1 2025: Shipments of high-strength steels and other premium products at solid level".

U.S. Department of Commerce (2024), "Softwood Lumber Subsidies Report to the Congress", December 2024.

Vita Huset (2025a), Presidential Actions, "Delivering Most-Favored-Nation Prescription Drug Pricing To American Patients", Executive Orders, den 12 maj 2025.

Vita Huset (2025b), "[Fact Sheet: President Donald J. Trump Addresses the Threat to National Security from Imports of Timber, Lumber, and their Derivative Products](#)", den 1 mars 2025.

SVERIGES RIKSBANK
Tel 08 - 787 00 00

www.riksbank.se

PRODUKTION SVERIGES RIKSBANK)